

Malla luonddumeahci ortnetnjuolggadus, evttohus 13.12.2023

Nannejuvvon

Lágafámolaš

Viidodat (há)

3 079

mas čáhceguovllut (há)

222

Sadji

Eanagoddi	Gielda
Lappi eanagoddi	Eanodat

Vuođđudannjuolggadusat

Seađahusa namma	Seađahusa nr
Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuođđudeamis stáhta eatnamiidda	83/1938

Guovllu suodjaleami ákkat

Malla luonddumeahcci lea vuođđuduvvon luonddusuodjalanlága (71/1923) 1 §:a mielde almmolaš luonddusuodjalanguovlun dan luonddu seailuheapmin guoskameahtumin

Oppalaččat

Meahciráđdehus lea luonddusuodjalanlága (9/2023) 58 §:a vuođul addán čuovvovaš Eanodaga gielddas lean Malla luonddumeahci guoskevaš ortnetnjuolggadusa.

Dán ortnetnjuolggadusa mearrádusaid vuođđun leat seađahusat, mat logahallojuvvot čuoggás "Ortnetnjuolggadusain addojuvvon seađahusat" sihke "Luonddusuodjalanseađahusat" ja "Eará láhkaásaheapmi". Lassin ortnetnjuolggadusain leat mearrádusat, maid Meahciráđdehus lea luonddumeahci hálddašeamis vástidan virgeoapmahažžan eanahálddašeaddji iešvuođas vuoigadahtton ja geatnegahtton addit.

Ortnetnjuolggadusa mearrádusat čuvvot eanaš prinsihpaid, mat lea bukton ovdan Meahciráđdehusa 27.6.2019 luonddusuodjalanlága (1096/1996) 19 §:a vuođul dohkkehan Malla luonddumeahci dikšun- ja geavahanplánas.

Malla luonddumeahcci lea vuođđuduvvon 18.2.1938 addojuvvon lágain 83/1938. Luonddumeahci ráfáidahttinmearrádusaid vuođđu lea jagi 2003 luonddusuodjalanlágas (9/2023).

Dáinna mearrádusain gomihat Meahciráđđehusa 20.12.1993 addán Malla luonddumeahci ortnetn-juolggadusa.

Luonddusuodjalanseadahasat

- Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §.

Eará láhkaásaheami

- Ortnetláhka (612/2003) 3 §
- Bázahusláhka (646/2011) 72 §
- Láhka Meahciráđđehusas (234/2016) 6 §
- Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §
- Meahcástanláhka (615/1993) 51 §, 53 §
- Dološmuitoláhka (295/1963) 1 §
- Gádjunláhka (379/2011) 6 §
- Suoma vuodđoláhka (731/1999) 17§.

Sápmelaččaid vuodđolágalaš rievttit

Malla luonddumeahcci gullá sápmelaččaid ruovttuguvlui. Sápmelaččain eamiálbmogin lea riekti bajásdoallat ja ovddidit iežas gielas, kultuvrras ja kulturhápmásis gullelaš árbevirolaš ealáhusaid dego boazodoalu ja guollebivddu (vuodđoláhka 731/1999 17§). Lassin Meahciráđđehusa hálddašeamis lean luondduresurssaid dikšuma, ávkkástallama ja suodjaleami sáhtta heivehit oktii sápmelaččaid ruovttuguovllus nu, ahte sápmelaččaid kultuvrra hárjeheami eavttut dorvvastuvvojit (láhka Meahciráđđehusas 234/2016 6 §).

Seadahasvuodus bohtán oppalaš gildosat

Malla luonddumeahcis lea gildojuvvon

- 1) hukset ráhkadusaid, rusttegiid dahje geainnuid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 2) váldit eanaávdnasiid dahje ruvkeminerálaid dahje vahágahttit eana- dahje báktevuodu (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 3) roggat ádjagiid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 4) váldit dahje vaháguhttit guobbariid, muoraid, miestagiid dahje šattuid dahje daid osiid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 5) bivdit, goddit dahje heađuštit luonddudili riggeealliid dahje duššadit daid besiid dahje bivdit dahje čoaggit rikkehesis ealliid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 6) álgit eará go čuoggáin 1-5 oaivvilduvvon doaimmaid, mat váikkuhit oidduheamet guovllu luonddudiliide, eanadahkii, ealánšlájaid seailumii dahje guovllu vuodđudanulbmilii (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 7) ludnet (bázahusláhka 646/2011 72 §)
- 8) vahágahttit gidde dološbázahusaid dahje vistebázahusaid (dološmuitoláhka 295/1963 1 §)
- 9) diktit leat luovus beatnagiid dahje eará ruovttuealliid vuhtii válddekeahhtá boazobargguin ávkkástallon beatnagiid (meahcástanláhka 51 §)
- 10) hárjehit eará olbmuid heađuštan doaimma (ortnetláhka 612/2003 3 §)
- 11) čakkehit dola dahje eará rabasdola Dálkediehtaga lágádusa addán vuovde- ja sitnubuollinváruhusa áigge dahje jus dilit goikkádaga, biekká dahje eará siva geažil leat dakkárat, ahte vuovdebuollima, sitnubuollima dahje eará buollima várra lea čalmmus (gádjunláhka 379/2011 6 §)

Ovdalis máinnašuvvon áššiid lassin leat fámus eará njuolggadusain dahje guđege áigge fámus lean virgeoapmahašmearrádusain bohtán gildosat.

Eará gildodat ja mearrádusat

Ortnetnjuolggadusain addojuvvon mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Lihkadeapmi	<p>Lobálaš 16.5.–31.10. dušše juolgefámuiguin merkejuvvon vánddardanjohtolagaid mielde (kártamielddus). Merkejuvvon johtolagaid olggobealde oažžu lihkadit dušše Meahciráđđehusa girjjálaš lobiin.</p> <p>Lihkadanráddjehus ii guoskka luonddusuodjalanlága (9/2023) 50 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon hávváduvvan ealli goddima ja jápmán fuođđoealli háldui váldima iige lihcadeami 50 §:a 4 momeanttas oaivvilduvvon virgeoapmahašdoaimmain. Lihkadanráddjehus ii maiddá guoskka lihcadeami vealtameahtun boazodoallobargguin.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Lihkadeapmi	<p>Lobálaš 1.11.–15.5. go lea doarvái muohta iežas vuimmiiguin, ovdamearkan čuoigga dahje muoh-tagápmagiiguin, olles luonddumeahci guovllus.</p> <p>Lihkadanráddjehus ii guoskka luonddusuodjalanlága (9/2023) 50 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon hávváduvvan ealli goddima ja jápmán fuođđoealli háldui váldima iige lihcadeami 50 §:a 4 momeanttas oaivvilduvvon virgeoapmahašdoaimmain. Lihkadanráddjehus ii maiddá guoskka lihcadeami vealtameahtun boazodoallobargguin.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Gohtten	Lobálaš dušše merkejuvvon guovlluin Guohkemašjávrrin ávdin- ja várrenstobuid šilljobiriin.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Sihkkelastin	Gildojuvvon.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Riiden	Gildojuvvon.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Boazogeousdoaibma	Boazogessosiin vuodjin lea lobálaš Meahciráđđehusa girjjálaš lobiin 1.11.–15.5.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Beanageasusdoaibma	Gildojuvvon.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Čáhcejohtalus	Mohtorfatnasiin ja eará čáhcefiervruiguin johttin lea lobálaš luonddumeahccái gullelaš guovllus Gilbbesjávrris.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §

Eará luonddusuodjalanseadáhusaide vuodđuduvvan mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Murjjiid ja guobbariid čoaggin	Gildojuvvon.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §
Áibmofievrruin seaivun	Gildojuvvon. Vihkkehallama vuodul Meahciráđđehus sáhtá mieđihit lobiid áibmofievrruin seaivumii luonddumeahci doibmii heivvolaš dárkkuhussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Meahccebivdu	Gildojuvvon. Lobálaš goddit hávváduvvan ealli ja váldit háldui guvlui jápmán fuođđoealli guovllu olggobealde dáhpáhuvvan meahccebivdui gullelaš dilis čuovvumiin, mii meahcástanlágas seadáhuvvo. Hávváduvvan ealli vuohttimis luonddusuodjalan-guovllus, dárbbus dákkár ealli goddimii ja guvlui jápmán fuođđoealli háldui váldimis galgá dakkaviđe almmuhit Meahciráđđehussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §, 50 §, Meahcástanláhka (615/1993) 84 §
Boazodoallu	Lobálaš boazodoalu mielde. Meahciráđđehus sáhtá ráddjet bohccuid guođoheami luonddumeahcis, jus dat luonddudieđalaš dieđu vuodul lea vealtameahtun guovllu šlájaid ja luonddutiippaid dorvvasteapmin..	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, (83/1938) 4 a §, Boazodoalloláhka (848/1990)
Virgeoapmahašdoaimma	Luonddumeahcis oažžu dili nu gáibidettiin álgit eatnanbealušteami, rádjegozáhusa doaimmaid, gádjundoaimma, olbmuid ja ealliide njoammu dávdmaid dahje šaddoduššadeaddjiid dustema dahje ealliidsuodjaleami gáibidan vealtameahtun doaimmaide. Doaimmaid galgá ollašuhttit nu, ahte dain ii šatta guovllu vuodđudanulbmilii stuorát hehttehus go mii lea vealtameahtun.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §
Eará doaibma	Dieđalaš dahje oahpahusa dárkkuhusas dáhpáhuvvan ealliid goddin ja bivdin sihke ealliid besiid, šattuid, ealli ja jápmán šaddoosiid ja minerálačájánasaid unnánaš váldin lea lobálaš Meahciráđđehusa girjjálaš lobiin.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Lobálaš hukset, dikšut ovddežiin ja divvut ráhkadusaid, rusttegiid ja bálgáid, mat leat dárbbášlačča guovllu dikšuma, bearráigeahču, dutkama, olbmuid oahpisteami, geavaheaddjidorvvolašvuoda sihke vánddardeami ja guvlui oahpásmuvvama dihtii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §
Eará doaibma	Meahciráđđehus sáhtá mieđihit lobi maddái eará luonddusuodjalanlága 51 §:s oaivilduvvon doaimmaide luonddumeahci vuodđudanulbmila áittekeahttá.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Minjka ja neahtebeatnaga bivdin ja goddin lea lobálaš Meahciráđđehusa miehtama vuodul guovllu vuodđudanulbmila áittekeahttá. Doibmii dárbbášuvvo lassin luonddusuodjalanlága 56 §:a čuvvon lihkanlobi Meahciráđđehus.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, 56 §, Meahcástanláhka (615/1993) 48 §

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Eará doaibma	Luonddumeahcis oažžu dan vuodđudanulbmila áit-tekeahttá Meahciráđđehus lobiin geahpedit eará go 50 §.a 3 momeanttas oaivvilduvvon šaddo- ja eallišlájaid lohkomeari, jus dat eat menddo valjit dahje muđuid vahátlaččat.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §

Eará mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Guolásteapmi	Gildojuvvon lihkanráđđehusaid geažil. Lobálaš čáhcefiervrus luonddumeahccái gullevaš Gilbesjávrru guovllus guolástannjuolggadusaid mielde.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Dolastallan	Gildojuvvon.	Gádjunláhka (379/2011) 6 §
Meahccejohhtalus bievlan	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhtta mieđihit lobiid meahccejohhtalussii Meahciráđđehusa meahccejohhtalusprinsihpaid mielde. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohhtalus lea lobálaš meahccejohhtaluslága mielde.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 58 §, Meahccejohhtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §
Meahccejohhtalus muohttaga áigge	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhtta mieđihit lobiid meahccejohhtalussii Meahciráđđehusa meahccejohhtalusprinsihpaid mielde ja dikšun- ja geavahanplána čuvvon láhttojohhtolagaid fuolaheapmái. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohhtalus lea lobálaš meahccejohhtaluslága mielde.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 58 §, Meahccejohhtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §

